

**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

WILLIAM GOLDING

Beznă clară

Traducere din engleză de
IULIA GORZO

HUMANITAS
fiction

Redactor: Andreea Răsuceanu
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Ioana Vilcu
DTP: Emilia Ionașcu, Carmen Petrescu

Tipărit la Tipo Lidana – Suceava

WILLIAM GOLDING
DARKNESS VISIBLE
© William Golding, 1980
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2014, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
GOLDING, WILLIAM
Beznă clară / William Golding; trad.: Iulia Gorzo. –
București : Humanitas Fiction, 2014
ISBN 978-973-689-791-7
I. Gorzo, Iulia (trad.)
821.111-31=135.1

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

*Sit mihi fas audita loqui**

* „Îngăduiți-mi să povestesc cele auzite“ – Vergilius, *Eneida*, Cartea a VI-a, versul 266, EPL, București, 1964, traducere de Eugen Lovinescu.

Partea întâi
MATTY

Capitolul unu

Zona de la est de Isle of Dogs din Londra era neobișnuit de pestriță chiar și pentru respectivul cartier. Printre dreptunghiurile de apă încadrate de ziduri, depozite, șine de tren și macarale mobile erau două străzi cu maghernițe, printre care și două cârciumi și două prăvălii. Siluetele greoaie ale cargo-boturilor se iveau deasupra caselor în care se vorbeau tot atâtea limbi câte familii erau. Acum însă nu prea se mai vorbea, pentru că întreaga zonă fusese evacuată oficial și nici măcar lângă un vas lovit care luase foc nu se strânseseră prea mulți gură-cască. Pe cerul de deasupra Londrei apăruse un fel de cort alcătuit din fasciculele albe, slabe, ale reflectoarelor, și niște baloane de baraj împrăștiate ici și colo. Baloanele de baraj erau singurele obiecte surprinse de reflectoare pe cer și bombele păreau să se abată misterios, de nicăieri. Cădeau peste sau pe lângă focul cel mare.

Oamenilor strânși lângă foc nu le rămânea decât să se uite la el cum arde, scăpat de sub control. Conductele principale de apă se spărseseră și singurele obstacole în calea focului erau spațiile rămase goale din loc în loc, acolo unde flăcările mistuiseră totul în alte nopți. Undeva, la extremitatea nordică a marelui foc, câțiva bărbați stăteau lângă rămășițele mașinii lor și priveau fix la ceva care, chiar și pentru niște veterani ca ei, era o priveliște nouă. Sub cortul de lumini, în aer, se închea o formă. Conturul îi era mai puțin precis decât cel al fasciculelor luminoase, dar era mult mai intens. Era o lumină orbitoare,

o tufă aprinsă prin care sau dincolo de care razele firave se profilau mai slab. Tufa asta era mărginită de nori străvezii de fum care, în lumina care venea de dedesubt, păreau și ei a fi făcuți din flăcări. Inima tufei, unde înainte fuseseră străduțele, avea o nuanță ceva mai aprinsă. Tremura întruna, când pâlind, când strălucind și mai intens pe măsură ce se mai surpa câte un zid sau se mai prăbușea un acoperiș. Peste toate acestea – vuietul flăcărilor, zumzetul bombardierelor care se îndepărtau, trosnetul dărâmurilor – răzbătea din când în când explozia vreunei bombe cu efect întârziat printre grămezile de moloz, uneori licărind deasupra dezastrului, alteori atât de adânc îngropată printre dărâmături, că doar se auzea, fără să se vadă.

Bărbații care stăteau lângă epava mașinii lor la capătul unui drum care cobora din nord spre flăcări aveau un aer anodin în tăcerea uniformă și în nemișcarea lor. La vreo douăzeci de metri în spatele lor, în stânga, era craterul unei bombe care întrerupsese alimentarea cu apă în zonă și le mai și făcuse praf mașina. În crater șiroia încă o fântână, dar tot mai slab, iar bucata lungă din învelișul bombei care tăiase în două o roată din spate zăcea lângă mașina lor, după ce se răcise aproape cât să poți pune mâna pe ea. Dar bărbații o ignorau cum ignorau multe detalii mărunte – învelișul, fântâna, unele dărâmături stranii – care în vremuri de pace ar fi atras mulți curioși. Stăteau privind țință în față, pe stradă, la tufă, la cuptor. Se plasaseră la o distanță sigură de ziduri, unde doar bombele ar fi putut cădea peste ei. Curios, dar ăsta era cel mai neînsemnat dintre riscurile meseriei lor, aproape neglijabil față de clădirile care se prăbușeau, beciurile care-i puteau îngropa, exploziile secundare de la gaze sau combustibil, miasmele toxice emanate de te miri unde. Deși era începutul războiului, aveau experiență. Unul dintre ei știa cum e să fii blocat de o bombă și eliberat de alta. Ajunese să le privească într-un fel mai degrabă neutru, ca și cum ar fi fost forțe ale naturii, poate meteoriți, care se abăteau întâmplător prin părțile acestea în număr mare în anumite

perioade. În grup erau și diletanți în materie de război. Unul era muzician și ajunsese să aibă o ureche foarte fină când trebuia să perceapă și să interpreteze zgomotele bombelor. Cea care spărsese conductele de apă și distrusese mașina îl găsisese într-un adăpost strâmt, dar sigur, și nici măcar nu-și ferise capul. Ca și restul grupului, se arătase mai preocupat de următorul proiectil care căzuse ceva mai departe, pe stradă, între ei și foc, și zăcea acum pe fundul propriului crater, o bombă neexplodată sau cu efect întârziat. Stătea pe partea rămasă intactă a mașinii, privind țintă strada, ca și ceilalți. Mormăia: „Nu-mi place. Nu. Pe cinstea mea, băieți, nu-mi place“.

Într-adevăr, nici unuia dintre băieți nu-i plăcea, nici măcar șefului lor, cel care strângea atât de sever din buze. Printr-un soi de transfer de efort de la ceilalți sau din cauza unui efort muscular localizat, îi tremura partea din față a bărbiei. Oamenii lui nu erau indiferenți. Celălalt diletant, un librar care stătea lângă muzician și care niciodată nu reușise să îmbrace uniforma de război fără un sentiment de uluire, putea estima probabilitatea matematică a propriei supraviețuiri. Privise cum zidul unei clădiri de șase etaje se prăbușește întreg peste el și rămăsese acolo împietrit, întrebându-se cum de mai e în viață. Se pomenise cu brâul de cărămidă al unei ferestre de la etajul patru încingându-l strâns. Ca și ceilalți, se săturase să spună cât îi e de frică. Cu toții erau într-o stare cronică de groază, în care viața era dominată de vremea de mâine, de Planurile Dușmanului din seara asta, de relativa siguranță sau primejdie hâdă din următoarea oră. Comandantul lor ducea la îndeplinire, pe cât se putea, ordinele primite, dar i se întâmpla chiar să plângă sau să tremure de ușurare când prognoza meteo telefonică indica imposibilitatea unui raid.

Iar acum stăteau și ascultau zumzăitul bombardierelor care se îndepărtau, oameni respectabili care începeau să creadă că aveau șanse să mai trăiască o zi chiar dacă totul era atât de oribil, de nedescris. Stăteau cu toții cu privirile ațintite asupra

străzii zguduite, iar librarul, care suferea de romanțarea Anti-chității, se gândea că docurile vor ajunge să arate ca Pompeii. Doar că, în timp ce Pompeii fusese orbit de praf, aici era, dimpotrivă, prea multă claritate, prea multă lumină rușinoasă, inumană la capătul străzii. Măine, totul ar putea fi negru, sumbru, murdar, ziduri dărâmate, ferestre oarbe. Acum însă era atâta lumină, încât pietrele înseși păreau a fi semiprețioase, o ipostază a orașului infernal. Dincolo de pietrele semiprețioase, acolo unde inima focului mai degrabă pâlpâia decât bătea, toate obiectele materiale, ziduri, macarale, catarge, până și strada însăși se contopeau în lumina nimicitoare ca și cum acolo ar fi ars și s-ar fi topit însăși esența lumii, cu materialele ei cele mai neinflamabile. Librarul s-a pomenit spunându-și în sinea lui că, după război, dacă avea să mai existe ceva după război, prețul biletului pentru a vizita ruinele de la Pompeii va trebui redus pentru că atâtea țări vor veni cu propriile lor expoziții noi-nouțe de viață curmată brusc.

A urmat o suită de vuiete, perceptibile printre celelalte zgomote. O perdea roșie de flăcări a fluturat lângă inima albă a focului, care a mistuit-o. Undeva explodase un rezervor de ceva sau o pivniță de cărbune își emanase gazul care pătrunsesse într-un spațiu închis, se amestecase cu aerul, ajunsese în punctul de aprindere... „Asta a fost“, și-a zis librarul cu siguranța celui care știe și mândru de asta acum, că pericolul trecuse în mare parte. „Tare ciudat“, și-a mai zis el, „după război voi avea timp...”

S-a uitat repede în jur după o bucată de lemn. A și găsit-o, un fragment dintr-o șipcă a acoperișului, chiar lângă piciorul lui, așa că s-a aplecat, a luat-o și a aruncat-o. Ridicându-se, a observat cu câtă concentrare urmărea acum muzicianul focul cu ochii, și nu cu urechile, și iar a început să mormăie.

— Nu-mi place. Nu, nu-mi place...

— Ce-i, bătrâne?

Și ceilalți din grup se uitau la foc cu atenție sporită. Priveau țință, cu buzele strânse. Librarul s-a întors să se uite și el

încotro se uitau ceilalți. Focul alb, care se colora într-un roz-pal, apoi în roșu-sângeriu, apoi iar în roz când se întâlnea cu fumul sau cu norii, părea să fi făcut întotdeauna parte din natura acelui loc. Bărbații priveau în continuare.

La capătul străzii sau acolo unde strada înceta să mai facă parte din lumea umană locuibilă, în acel punct în care lumea devenise un cuptor deschis, punctul în care fărâme de lumină risipite se condensau în forma unui felinar stradal încă în picioare, a unei cutii poștale, a unei grămezi de moloz straniu conturate, chiar acolo unde strada de cremene se preschimbase în lumină, ceva s-a mișcat. Librarul s-a uitat în altă parte, apoi s-a frecat la ochi și s-a uitat iar. În general știa care sunt imitațiile, obiectele care păreau să prindă viață într-un incendiu: cutiile sau hârtiile puse în mișcare de rafale localizate de vânt, contracțiile și întinderile de material care pot imita mișcările musculare, o pungă mișcată de șobolani, pisici, câini sau păsări pe jumătate pârлите. A început imediat să-și dorească fierbinte să fie șobolani, dar s-ar fi mulțumit și cu un câine. S-a întors iar ca să-și strecoare spatele între el și ceea ce era sigur că nu văzuse.

Fapt curios, căpitanul lor a fost ultimul care s-a uitat. Întorsese spatele focului și își contempla mașina distrusă, ceea ce-l făcea să-și țină bărbia țeapănă. Ceilalți bărbați i-au atras atenția tocmai pentru că încercau să n-o facă. Își întorseseră privirile de la foc cu prea multă nonșalanță. Dacă până atunci un șir întreg de ochi, o divizie întreagă privise țintă la capătul topit al lumii, divizia contempla acum, în direcția opusă, ruinele neinteresante ale unui foc mai vechi și suvoiul de apă tot mai subțire din crater. Un fel de al șaselea simț, un simț pe care spaima îl ascuțise l-a făcut pe căpitan să se uite prompt nu la ce se uitau ei, ci la ce nu se uitau. Mai sus de jumătatea străzii, o parte dintr-un zid s-a prăbușit, împrăștiindu-se pe caldarâm și lansând bucăți de-a rostogolul pe stradă. O bucată din asta a lovit, dintre toate lucrurile posibile, tocmai un

coș de gunoi care rămăsese în picioare de cealaltă parte, smulgându-i un zăngănit.

— Dumnezeule mare!

Apoi s-au întors și ceilalți împreună cu el.

Bâzâitul bombardierelor se auzea tot mai stins. Cortul de lumini ca de cretă, la opt mii de metri deasupra pământului, dispăruse, se risipise brusc, dar lumina marelui foc era la fel de strălucitoare, poate chiar și mai strălucitoare. Aura lui rozalie se întinsese între timp. Nuanțele de șofran și de ocru se transformaseră în roșu-sângerieu. Tremurul inimii albe a focului se accelerase până la o strălucire cumplită, care depășea capacitatea de analiză a ochiului. Mult deasupra acestei străluciri, vizibil acum pentru prima oară între două coloane luminate de fum, era globul de oțel neatins al lunii pline – luna amanților, a vânătorilor, a poezilor. Iar acum – zeiță antică severă care primise o nouă funcție și un nou titlu –, luna bombardierelor. Era o Artemis a bombardierelor, mai crudă ca oricând.

Surescitat, librarul a început să spună:

— Uite luna...

Căpitanul i-a tăiat-o cu brutalitate.

— Unde-ai fi vrut să fie? La miazănoapte? Voi n-aveți nici unul ochi? Trebuie să le văd eu pe toate pentru toată lumea? Ia uitați-vă acolo!

Ceea ce păruse imposibil, deci ireal, era acum o realitate limpede pentru toată lumea. O siluetă se închegase pe fundalul tremurător al luminii orbitoare. Se mișca în centrul geometric al șoselei, care părea acum mai lungă și mai lată decât înainte. Pentru că, dacă era la fel ca înainte, asta însemna că silueta era imposibil de mică – imposibil de minusculă, copiii fiind primii evacuați din toată zona respectivă. Iar străzile mizere și zdrobite luaseră foc de atâtea ori, încât o familie n-ar fi avut unde să trăiască. Iar copiii mici nu scapă dintr-un foc care topește plumbul și îndoaie fierul.

— Ei bine? Ce mai așteptați?

Nimeni n-a răspuns.

— Voi doi! Aduceți-l încoace!

Librarul și muzicianul au pornit spre el. La jumătatea străzii, bomba cu acțiune întârziată a explodat sub un depozit de pe partea dreaptă. Sub cumplitul ei efect, caldarâmul de peste drum s-a umflat, iar zidul de deasupra s-a zgâlțâit, apoi s-a surpat într-un nou crater. Totul s-a întâmplat oribil de fulgerător și cei doi bărbați s-au întors împleticindu-se. În spatele lor, strada era ascunsă toată de praf și fum.

Căpitanul a scos un mârâit.

— O, Doamne!

S-a repezit el însuși înainte, urmat de ceilalți, și nu s-a oprit până când aerul s-a limpezit în jurul lui și a simțit pe piele atacul brusc al căldurii focului. Silueta era a unui copil și se apropia. Strecurându-se pe lângă noul crater, l-au putut vedea bine. Era dezbrăcat și lumina nesfârșită se revărsa peste el în fel și chip. Copiii au pasul iute. Copilul ăsta mergea însă pe mijlocul străzii cu un soi de pas ceremonios care la un adult ar fi fost considerat solemn. Căpitanul înțelegea acum – cu o explozie fățișă de empatie – de ce mergea copilul așa. Lucirea de pe partea stângă nu era un efect al luminii. Arsura era chiar și mai vizibilă pe partea stângă a capului. Acolo nu mai avea deloc păr, iar pe cealaltă parte, părul îi fusese redus la niște puncte cât boabele de piper. Avea fața atât de umflată, încât abia ghicea pe unde merge printr-o fantă extrem de îngustă. Probabil că ceva animalic îl făcea să se îndepărteze de locul în care lumea se mistuia. Norocul sau poate ghinionul îl îndreptaseră în unica direcție care-i dădea șanse de supraviețuire.

Erau acum atât de aproape, încât copilul nu mai era o imposibilitate, ci chiar o bucată din carnea lor și își doreau cu disperare să-l salveze și să-l ajute. Căpitanul, care deja nu se mai sinchisea de micile pericole care-i puteau pândi în stradă, a ajuns primul la copil și l-a luat cu mare grijă în mâinile lui pricepute. Unul dintre bărbați a dat fuga din proprie inițiativă

în cealaltă direcție, spre un telefon aflat la nouăzeci de metri depărtare. Ceilalți bărbați au format un cerc strâns, neprofesionist în jurul copilului în timp ce era purtat pe brațe, ca și cum simpla lor apropiere l-ar fi putut ajuta cu ceva. Căpitanul își cam pierduse suflul, dar era bucuros și plin de compasiune. Și-a făcut de lucru cu remediile de urgență pentru arsuri pe care lumea medicală le tot schimbă de la un an la altul. După doar câteva minute a sosit o ambulanță, oamenilor li s-a comunicat tot ce se știa despre copil, adică nimic, apoi l-au luat, cu sirena ambulanței pornită, poate degeaba.

Cel mai încuiat dintre pompieri a vorbit, exprimând sentimentele tuturor.

— Bietul amărât.

După care au început să vorbească toți deodată cu entuziasm, spunându-și cât era de incredibil ca un copil să iasă din foc așa, gol-goluț, ars, dar pe picioarele lui, croindu-și drum încet și sigur spre un licăr de siguranță...

— Curajos micuțul! Nu și-a pierdut capul.

— Acum se fac minuni. Uită-te la piloți. Cică le dreg fețele de zici că-s noi.

— Poate c-o să rămână un pic zbârcit pe partea stângă.

— Copiii mei au scăpat, slavă Domnului. Și nevasta.

Librarul nu spunea nimic și părea să privească în gol. O amintire îi pălpâia undeva la periferia minții și nu reușea s-o aducă mai aproape, unde putea fi cercetată; și rememora momentul când apăruse copilul, întrucâtva ireal pentru vederea lui slabă – părand pe undeva nehotărât dacă să ia formă umană sau să rămână doar o scânteie licăritoare. Să fie asta Apocalipsa? Nimic nu putea fi mai apocaliptic decât o lume nimicită cu atâta ferocitate. Dar nu-și amintea foarte clar. Apoi i-a distras atenția muzicianul, care vomita.

Căpitanul se întorsese spre foc. Contempla o stradă care până la urmă se dovedise a fi mai puțin dogoritoare și periculoasă decât se așteptaseră ei. S-a silit să-și mute iar atenția asupra mașinii.